

KIIRTÓS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Boldog Özséb

Augusztus 2-án Boldog Özséb neve napját ünnepeljük. Boldog Özséb élete szorosan kötődik a Pilishez, hiszen az egyetlen magyar szerzetesrend, a pálosok alapítása fűződik nevéhez. Előkelő nemesi családban született. Az esztergomi káptalan iskolájában tanult. A hagyomány komoly jóságos, visszahúzódsra hajlamos papként emlékezik róla. Élénk kapcsolatban állt a környék remetéivel, akik bejártak a városba vesszőből font kosarakat élelemre cserélni. Özséb többször meglátogatta

őket, és maga is megkívánta a remetei életet, ekkor azonban még Vácián István, az esztergomi érsek nem adta beleegyezését. A tatárjárás után 1246-ban megkapta Vácián jóváhagyását. Ekkor lemondott kanonoki méltóságáról, javait szétszította a rászorulóknak között. Hat társával a mai Keszthely határában lévő Hármass-barlangba vonult, ahol remeteként élt. Személye a realitás talaján áll, nem szövik át a legendák aranyszálai. Egy alkalommal, mégis csodálatos látomásba részesült, amely döntő volt további életútjára. Egy éjjel, ima közben az erdő mélyén sok apró lángot pillantott meg. A lángocskák egymás felé tartottak, s végül tüzes fénynyalábbá olvadtak össze. Úgy érezte, hogy ez a különös égi jel, figyelmeztetés, hogy egyesítse a szétszórta élő remeteket. Belátta, hogy ő egyedül kevés, önmagában semmi, szükséges az összefogás. „Özséb, gyűjtsd össze a remeteket egy

szeretet-közösségbe!”

A látomásnak engedelmességgel, 1250-ben a barlang mellett megépítették monostorukat és a hozzá tartozó templomot. Özséb ezután sorra járta az országban a nagyobb remeteségeket. Először a Pécs melletti Szent Jakab – hegyi remetékhez ment. A legenda szerint Bertalan pécsi püspök által készített szabályzatuk volt. E két kolostorhoz egyre több kolostor csatlakozott, melyek az egyházmegyék püspökeinek regulái szerint éltek. Az 1256-os esztergomi zsinaton Özséb már

mint Első Remete, Szent Pál rendjének provinciálisja írta alá nevét. IV. Orbán pápa nem hagyta jóvá az új rendet, mert nem látta biztosítottak a szükséges anyagi feltételeket, ezért Pál veszprémi püspököt bízta meg a szerzetesrend kolostorainak megvizsgálásával. Pál ezt elvégezte, a pápa felhatalmazása alapján a rend működését jóváhagyta.

Özséb 1270. január 20-án halt meg Pilisszentkereszten, súlyos betegség után. A fehér ruhás pálosok öt házban éltek Magyarországon. Ma hozzávetőlegesen 300 pálos szerzetes él a világ különböző tájain: 11 lengyelországi, 1 horvát, 1 római, 1 svéd és 3 amerikai házban. Pálosok gondozzák a világhírű czestochowai kegyhelyet.

Franyó Rudolf

Hírek a községházáról

Pilisszentlászló Község Önkormányzat Képviselő – testülete 2016. június 7 – én rendkívüli ülést tartott. Az ülésen Tóth Attila polgármester, Kiss Mónika alpolgármester, dr. Illés György alpolgármester, Hicsák János és Petkó Gábor képviselők voltak jelen. Hivatalból dr. Gerendás Gábor jegyző, Dóka Zsolt aljegyző, Bartha Enikő hivatalvezető voltak jelen.

1. Előterjesztés a Pilisszentlászlói Polgárőr – és Önkéntes Tűzoltó Egyesület címerhasználati kérelméről

Előadó: Tóth Attila polgármester: ismertette az előterjesztést. Kérdés észrevétel nem lévén a testület 5 igen szavazattal a határozati javaslatot elfogadta és úgy döntött, hogy az Egyesület a működési ideje alatt Pilisszentlászló Község Önkormányzata címerét a határozat mellékletét képező formában használhassa.

2. Előterjesztés a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról

Előadó: Tóth Attila polgármester: ismertette az előterjesztést, majd megadta a szót dr. Dóka Zsolt aljegyzőnek.

Dr. Dóka Zsolt aljegyző kimerítően ismertette a hulladékszállítással kapcsolatos gondokat. Ezt követően sokoldalnyi írást tartalmazó 19 hozzászólás történt. Mikor már több észrevétel, hozzászólás nem történt, a Képviselő – testület 6 igen szavazattal úgy határozott, hogy ezen a gyűlésen nem hoz döntést.

Tóth Attila polgármester: egyéb kérdés, észrevétel nem lévén, a rendkívüli ülést 16.45 órakor bezárta.

Pilisszentlászló Község Önkormányzat Képviselő-testület a következő ülést 2016. július 6-án tartotta.

Jelen lévő képviselők: Tóth Attila polgármester, dr. illés György alpolgármester, Vanyák Imre alpolgármester, Hicsák János, Petkó Gábor és Rudolf János képviselők. Kis Mónika alpolgármester távol volt.

Hivatalból jelen voltak az ülésen: Dr. Gerendás

Gábor jegyző, Bartha Enikő irodavezető.

A napirendi pontokkal kapcsolatban Vanyák Imre alpolgármester kérte, hogy az „egyebek” napirendi pontot vegyék fel a napirendre. A Képviselő-testület a kérést egyhangúlag megszavazta.

1. Előterjesztés a „2015. május 20-26-án, és a közvetlenül azt megelőző időszakban bekövetkezett rendkívüli időjárás okozta károk helyreállítása a vis maior program keretében” tárgyú közbeszerzési eljárás lezárásáról.

Előadó: Tóth Attila polgármester ismertette az előterjesztést. A közbeszerzést lefolytatták, jelen pillanatban ennek az eredménye látható az előterjesztésben. Vanyák Imre alpolgármester a Kékes utcával kapcsolatban érdeklődött hogy a 1135 hrsz, melyik része az utcának. **Tóth Attila** polgármester szerint az utca végén található. **Hicsák János** képviselő megjegyezte, hogy rákérdezett annak idején, és azt a választ kapta, hogy minden rendben van. **Tóth Attila** polgármester megkérdezte, hogy akkor ez az a terület? **Hicsák János** képviselő szerint 80 %- ig. igen. **Tóth Attila** polgármester megkérdezte, hogy van e még valakinek kérdése az előterjesztéssel kapcsolatban? **Vanyák Imre** alpolgármester úgy értelmezte, hogy akkor jóvá kell hagyniuk a közbeszerzés eredményét. **Tóth Attila** polgármester elmondta, hogy az eljárás lezárása után indul a 10 napos szerződéskötési moratórium. **Rudolf János** képviselő hozzászólásában megjegyezte, hogy ez az összeg a falu éves költségvetésének több mint a fele. **Továbbiakban megjegyezte:** szó volt róla, hogy az esetleges kivitelezőkkel, az egész testület beszélhet, még mielőtt kiírásra kerül. Ezzel szemben a polgármester úr egyedül tárgyalt. Szeretne erről a 3 cégről tudni, hogy mit tárgyalt velük a polgármester úr.

Tóth Attila polgármester: nem tárgyalt velük, mivel meglévő műszaki tartalom alapján lett beárazva. A munkálatokat több műszaki ellenőr is ellenőrzi. **Rudolf János** képviselő: tekintettel arra, hogy a képviselők nem ismerték a cégeket, a kérdése az, hogy mi alapján lett ez a 3 cég megkeresve. A polgármester úr küldte ki a megkeresést, az ajánlatot, és érdekelné, hogy ki döntötte el, hogy ez a 3 cég legyen? Nem egy

szentendrei, nem egy budapesti. Nyilván volt valamiféle prioritás. **Tóth Attila** polgármester: jogilag megvizsgálták a cégeket, különben nem tehettek volna ajánlatot. **Rudolf János** képviselő: előadta, hogy próbált az interneten utánanézni ezeknek a cégeknek, már amelyiknek van honlapja. Például van egy érvényes ajánlattevő, akinek az alkalmazotti létszáma 1 fő. A tavalyi egész éves árbevételük körülbelül fele annak, mint ez a pályázati összeg, ami 18,4 millió forint. Nem tudja milyen pályázat volt, de hogy ne legyen egy referencia, ami ehhez hasonló, ezt egy kicsit furcsának tartotta. A 2. ajánlattevő a rendelkezésre álló keret összegből mindössze 60 forinttal olcsóbb ajánlatot adott. Szerinte ehhez már látnoki képesség szükséges. Sok, sok hozzászólás, mérlegelés után a határozat: a nyertes ajánlat a **Kiszi-Kő Plusz Kft.**

A vállalkozási díj: 36 131 083 Ft + ÁFA.

2. Egyebek:

Vanyák Imre alpolgármester az óvodai vizesblokk felújítása felől érdeklődött. **Tóth Attila** polgármester tájékoztatta, hogy van egy pályázat a Belügyminisztériumban, amit a konyha és a vizesblokk felújítására adtak be. Ennek eredménye sajnos elég későn, októberben várható. A terasz megsüllyedésével kapcsolatban hozzáfűzte, hogy csőtörés miatt van. Az egész elvezető rendszer cseréjének fontosságáról beszélt. **Vanyák Imre** másik kérdése a kátyuzással volt kapcsolatos. Mikor fognak kátyúzni? **Tóth Attila** polgármester: már meg van a nyertes pályázó, tárgyalni kell vele. Az árok befedéssel kapcsolatban előadta, hogy a jelenlegi költségvetésben nincs rá keret. A határidőt ezért módosítani fogják.

Továbbiakban számos faluérdeket szolgáló hozzászólás, javaslat és célratörő válaszok elhangzása után **Tóth Attila** polgármester a rendkívüli testületi ülést bezárta.

Franyó Rudolf

Zarándoklat Mátraverebélyre a Szentkúthoz

Magyarország Római Katolikus nemzeti kegyhelye, a ferences szerzetesek által működtetett Mátraverebély –Szentkút közel 800 éve fogadja a zarándokokat hazánkból és a környező országokból egyaránt. A hívők leglátogatottabb magyarországi búcsújáróhelye

2015-ben megújult külsővel és kínálattal várja látogatóit. A fejlesztés eredményeképpen minden igényt kielégítő,

komplex vallásturisztikai központ kialakítására került sor. A kegyhelyen szolgálatot teljesítő ferencesek feladata igen szerteágazó. Az év meghatározó ünnepnapjain, különböző liturgikus események és a nagybúcsú idején fogadják a zarándokok sokaságát, a miséken, és a közös imádságokon. Szentendre Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat szervezésének köszönhetően Julius 17-én 44 fővel egy napos zarándokútra indultunk Mátraverebély – szentkúthoz, Kármel - hegyi Boldogasszony búcsúra. Az idő nem volt kegyes

hozzánk, mert egész nap zuhogott az eső. Kilenc óra után érkezünk. Ekkor már folyamatosan mentek a misék. A templom tele volt búcsú zarándokkal, sajnos csak kivetítőn tudtuk a misét végighallgatni, ami a konferencia teremben volt. A misét Keresztes Szilárd püspök celebrálta. A szentbeszéde nagyon megható volt. Sajnos a forráshoz sem tudtunk felmenni, mert az egy kilométernyi

távolságra van és nagyon nagy volt a sár. A templom környéke nagyon szép, 2015-ben adták át. A szentmiséket jó idő esetén a kint lévő, egy, hatalmas oltárnál

szokták megtartani. A zarándoklat fő látnivalói: a ferences galéria, források, remetebarang. Délután még részt vettünk a templomba tartott litánián. Majd ezt követően tekintetünkkel elbúcsúzva a felszentelt helyről, a zuhogó esőben beszálltunk a buszba és haza indultunk. Az eltelt órák varázslatától átszellemülve szerencsésen hazaérkeztünk.

Vanyák Gáborné

Bánk! Bán nélkül

Július utolsó vasárnapján délben indultunk az 50. Nógrád - megyei nemzetiségi találkozóra, ami egyúttal a magyarországi szlovákok 20. országos folklór találkozója is volt. Áder János Magyarország köztársasági elnöke, valamint Andrej Kiska szlovák köztársasági elnök voltak a rendezvény védnökei. A programok már szombaton kezdődtek.

Magyarországi, szlovákiai, és lengyelországi együttesek és gyermek folklór csoportok programjaival a viziszinpadon. Utána este táncházzal.

Az utazás mindnyájunkban

„félévszázados emlékeket idézett, mert valaha csak a Vác, Rétság, sahy útvonalon lehetett Szlovákiába és Lengyelországba utazni. Esztergomon keresztül még nem a híd hiánya miatt. A Pilis és Börzsöny hegyeiben is gyönyörködtünk útközben, majd jobbra fordultunk Bánk felé Rétság után Sahy előtt. Ez volt az első falu. Kicsi, egyszerű. A szlovák háznál parkoltunk le. Sajnos a kiállítás zárva volt. A kertben egy „echte” szlovák menyecske bronz fejszobra látható. A falu tiszta virágos. Az Önkormányzat előtt apró tavacska, vizirózsákkal és aranyhalakkal. A helyi evangélikus templomban folklór istentisztelet volt a Dobronai hagyományörző csoport részvételével. Ide aligha tudtunk volna bejutni a „rengeteg nép” miatt. Egyébként is katolikusok vagyunk. Ráadásul farkaséhesek. Próbáltam találni egy hot dogot, de

nem volt, csak ezer féle főtt étel. Annál jobb! Rudi meghívott egy pörköltre. Így megenyhülve ültünk fel az erdő alatti lelátóra a hegy oldalában. Ahonnan gyönyörű látvány tárult szemünk elé. A tó falunyi méretű. Körbe dombokkal, erdőkkel,

mezőkkel. A part kikövezve. Körbe bitumen sétaúttal. Árusokkal. Minimális náddal. Semmi hínárral. Vizibiciklikkel, csónakázókkal, fürdőzősökkal. Egy, egy méter” széles” patak táplálja a falu irányából. A rendezvényt Bánk Község Önkormányzata, a Bánki Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat, a Nógrádi – Hevesi

Szlovákok Egyesülete, valamint a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete – Ványarci Regionális Központja szervezte a magyarországi Szlovákok Szövetsége

Fotó: Franyó Rudolf

közhasznú alapítvány és az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával. A mennyasszonyokra mindig várni kell. Aligha érnek ide estig, gondoltam, de tévedtem. Nem egy ”menyasszony” volt, hanem rengeteg. Tizenkét magyarországi szlovák faluból és szlovákiai és lengyelországi faluból. Természetesen vőlegényekkel együtt. Hivatásos néptáncosok valamennyien. Aki azt hiszi, hogy a magyarországi szlovák népviselet egy és oszthatatlan, az téved. Minden falu menyecskéi a helyi népviseletükben jöttek. A „legények” eléggé egyformák voltak:

fehér ing, fekete nadrág és mellény valamint fekete kalap és csizma a hőség ellenére is, csak a kalapok szalagja volt falvanként más és más. A műsor a szlovák himnusszal kezdődött, amit mindenki állva hallgatott. Sokan

Fotó: Franyó Rudolf

énekelték is. Utána minden helyi és országos szervező elmondta szlovákul a megnyitó beszédét. A tapsokból és nevetésekből ítélve szinte minden néző értette is. Én a lengyel nyelvtudásommal a beszédeket „egy az egyben” megértettem. A szóló

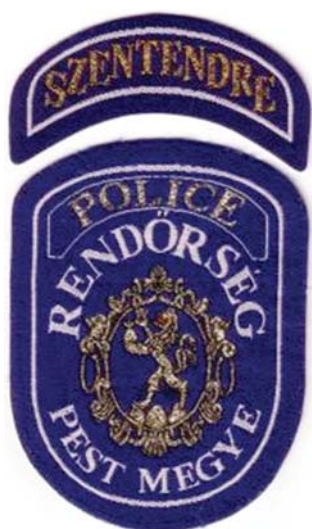
énekeket is. A kórusokat már alig. A zenés énekeket pedig már egyáltalán nem. A szlovákiai szónokok is hosszan méltatták a magyarországi szlovákok hagyományszeretetét és ragaszkodását az anyanyelvükhöz, mivel minden felszólaló ezen a nyelven beszélt. Minden szlovák állami vezető hosszan méltatta, hogy soha ennyire jó még nem volt népeink kapcsolata. Ezután órákon keresztül

tartott a zenekarok és lakodalmas táncegyüttesek kavalkádja. Az öregek méltóságteljesen, a fiatalok pattogósan ropták. Sajnos nem maradhattunk reggelig. „Kár megöregedni”...

Fotó: Franyó Rudolf

Losonci Miklós

Szentendre Rendőrkapitányság Vezetőjénél jártunk!

2016. július 21-én elnökségünk két tagja Mihics József elnök, és Franyó Rudolf elnök helyettes Kovács László r. ezredes kapitányságvezetőnél járt, az egyesület tényleges tevékenységének megkezdésének megbeszélése végett. Elnökségünk tájékoztatta a kapitányságvezetőt az eddig történetéről,

bemutattuk a szolgálati naplót, amiben vezetve lesz az egyesület tagjainak szolgálat vezénylése, események leírása. A kapitányságvezető úr hasznos javaslatokat, észrevételeket tett az egyesület működésével kapcsolatosan.

A Kapitányságvezető úr hamarosan szóróanyagot ad át egyesületünk részére, amiben időskorúaknak ad hasznos bűnmegelőzési tanácsokat, amit egyesületünk tagjai fognak szét hordani idős pilisszentlászói lakosoknak. Megbeszéltük a kapcsolattartás formáját a Szentendrei Rendőrkapitányság és egyesületünk között.

Egyesületünk és a Szentendrei Rendőrkapitányság között nagyon jó együttműködő kapcsolat fog kialakulni.

Kovács László r. ezredes úrral történt megbeszélés eredményes és hasznos volt egyesületünk részére.

Pilisszentlászló, 2016. július 21.

Mihics József
elnök

Polgárőrség hírek

Polgárőrségünk első hivatalos szolgálati napján, közösen az önkormányzatunk dolgozójával intézkedett Pilisszentlászló, Szentendrei úton egy villanyvezetékre szakadt száraz faág eltávolításában. Polgárőrségünk tagja azonnal értesítette a katasztrófavédelmet, ahonnan a szentendrei hivatásos tűzoltókat küldték ki, akik szakszerűen, gyorsan eltávolították a villanyvezetékre szakadt kidőlt faágat. Polgárőrségünk az útszakaszt a kitérítésig a

további káresemény elkerülése végett biztosította.

Vrhovina Anett önkormányzati dolgozó továbbiakban intézkedett még az állami közútkezelő felé a Szentendrei úton lévő belógó faágak megmetszése végett.

Pilisszentlászló, 2016. augusztus 2.

Mihics József
elnök

Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület Felhívása kóborló gazdátlan kutyákra!

A településen az utóbbi időben jelentős gondot okoz a **közterületen, gazdátlanul kóborló ebek** számának megnövekedése. Ez nem minden esetben kóbor kutyát jelent, hanem sajnos **legtöbbször felelőtlen emberi magatartást**. A kutyák gazdái nem gondoskodnak arról, hogy állataik csak a saját lekerített ingatlanjaikon maradjanak; hanem gondatlanságból, nemtörődomségből az ebeket közterületen, mások ingatlanán hagyják kóborolni. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási

rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 193. § (1) bekezdése szerint: aki a felügyelete alatt álló kutyát, a település belterületén felügyelet nélkül bocsátja közterületre, vagy kóborolni hagyja, b) természeti és védett természeti területen, vagy vadászterületen - a vadászkutya és a triflakereső

kutya kivételével - póráz nélkül elengedi vagy kóborolni hagyja, c) szájkosár és póráz nélkül közforgalmú közlekedési eszközön - vakvezető, illetve mozgáskorlátozottakat segítő kutya kivételével - szállítja) élelmiszer-elárusító üzletbe, közfürdő területére vagy játszótérre - vakvezető, illetve mozgáskorlátozottakat segítő kutya kivételével - beenged, illetőleg bevisz, szabálysértést követ el. (2) Aki veszélyes ebét nem zárt helyen tartja, vagy nem helyezi el a ház (lakás) bejáratán a veszélyes ebre utaló megfelelő figyelmeztető táblát, szabálysértést követ el.

A köz- és magánterületen felügyelet nélkül kóborló – esetleg még védőoltással chippel sem rendelkező – ebek, potenciális veszélyt jelentenek mind az emberi-, mind az állati egészségre, illetve a közlekedés biztonságára. **Ezért az egyesület felhívja valamennyi eb tartó figyelmét, hogy a tulajdonában lévő kutya saját ingatlan határain belüli tartásáról, kötelező védő oltással, chippel való ellátásáról gondoskodjon. Mindazon személyek ellen, akik ezen, kötelezettségüknek nem tesznek eleget, szabálysértési eljárás indítható. Kéri az egyesület a fentiek tudomásul vételét, és a település nyugalma érdekében segítő együttműködésüket.**

*Pilisszentlászlói Polgárőr-
és Önkéntes Tűzoltó Egyesület*

Hol vannak a sasok?

A KÜRTÖS júliusi száma (kapom) és a KÖRKÉP május – júniusi sáros, szétázott száma a Kisrigó vendéglő előtt fekszik előttem az asztalon, s fura gondolatok kavarnak bennem. Ha nem látnám a problémákat, ellentmondások is, azt hinném „CSODA” faluban élek. Megható. „A ház bejárata minősíti a gazdát” című cikk. Azt

azonban már nem értem, miért nem teljes a takarítók, szépítők, önzetlen munkálkodása?

Azt sem értem, az emberek között miért megy a civakodás, az egymásra mutogatás, a vagdalódzás? Nem lehetne megoldani kis odafigyeléssel, beszélgetéssel az ellentéteket, a vélt vagy valós sérelmeket?

Amilyen a bejáratunk, miért nem olyan az egész falu közterülete?

Azt sem értem, miért kellene fákat, virágokat, sövényt kívágni, hogy oda járda kerüljön?

Legyünk már sasok, s kerüljük a veréb – civódást!

Összefogni, együtt gondolkozni, és tenni kellene végre valamit falunkért! Ha mindenki saját lehetősége szerint „segítő szándékkal” szólna, tenne: a Pilis, Kékes - e lehetne újra!

Milyen szép lenne, ha minden utcát egy – egy kopjafa indítana, rajta az utcát jellemző virággal...

A fiataloknak, időseknek helye, lehetősége lenne, sporthoz, kultúrához, beszélgetéshez, szórakozáshoz, és persze BULIKHOZ is!

Azt sem értem, miért van szükségünk két „falulapra”- hoz? Én összegyűrném a kettőt!

S abban az így együttgondolkodó lapban időnként írnék a problémákról is. Bár én azt szeretném, ha ilyen sohasem lenne!

„Korcs, törpe ember, miért nem látod

A szellem nagy, a lélek óriás!

A lábai előtt fog hódolni egyszer

Az egész béklyóba vert anyagi világ?”

A. L. Capua

Tusák József sakktanár

Ne tedd tönkre, neked is illatozik!

Népművelőként, tanárként mindig az ifjúság mentora, segítője voltam. Egyébként is békéstermészetű ember vagyok, s vallom: - a nekilángolt tüzet nehéz eloltani!

Éppen ezért nem vettem részt párom csete – patéiban.

Persze Neki ezekben a per – patvarokban többnyire MINDIG igaza volt! Ám nem akarta(-ja) elfogadni azt, hogy nem az ő feladata a törvények, rendeletek betartatása, a falu összes problémájának megoldása.

Jó, segítő szándékú megnyilvánulásait is félre magyarázták, elferdítették. Ma ott tartunk Ő a bajkeverő, jelentgető, stb. A Kürtös kiadójától egyszer már számon kértem, miért ír valótlan dolgokat – megígérte korrigálni fog – megtette!

A Körkép kiadójának, polgármesterünknek is bemutatkoztam, elmondva szomorú az, ha az ember nem ismeri a saját főnökét. A korrekció eddig csak ígéret maradt!

Ám ezek régi dolgok. Nem ezért ragadtam tollat.

Mi, akiknek szívügyük szeretett falunk sorsa, most áruljuk az ékszert és elmegyünk.

A pálos rendezvényen párom megkérte körzeti megbízottunkat engedélyezze, már a Szüli napi bulit, azaz ő intézte, el, hogy legyen buli Szinteának a Gesztenyésben. Nos mi történt?

Nem voltunk idehaza, hiszen a dum-dum zene elviselhetetlen napközben is, nem éjjel.

Mégis az terjedt el, kihívtuk rájuk a hatóságot...

A párom soha senkit nem jelentett még fel, sőt mindenkinek segített és segít most is!

Július 8 – án aztán nálam is kiverte a biztosítékot, hogy egy sötétben lopakodó, gyáva patkány, - azaz „hős”, „bátor” – az éj leple alatt a hidunkon illatozó virágokat, virágládástul bedobta az árokba.

Talán még meg is bocsátottam volna neki, ha oda áll elé: „Józsi bácsi, ne haragudjon, piás voltam, elnézést”, de nem lapul a NAGY HŐS!

A régiek emlékeznek még, hogy nézett ki ez a ház, árok – csupa gaz, rom – s most tisztaság, rend, illatozó virágok... Én szeretném, ha így maradna!

Az árulkodót pedig máshol keressétek!

Tusák József sakktanár

Kirándulás Zakopánéba

A Pilisszentlászló Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében a tavaszi kirándulást megismételve Zakopánéba utaztunk.

Ezen a kiránduláson azok vettek részt, akik egyéb programjuk miatt tavasszal nem tudtak elmenni. Az útvonal, némi módosítással, a tavaszi kirándulással megegyező volt. A kora reggeli indulást követően Besztercebányán tartottunk pihenőt. A bátor buszsofőr a tiltott zónán át közvetlenül a főtér felső oldalához vitt minket, ahol a főtéren sétálva gyönyörködhattunk az igényesen felújított műemléki védelem alatt álló épületekben, és egy fotó erejéig megálltunk a Szentháromság emlékműnél, majd benéztünk a barokk építésű templomba, ahol a ferences atya által celebrált misét hallgathattuk. Ezt követően felmentünk a főtér feletti impozáns katedrálishoz, ahonnan szép kilátás nyílt a város központjára.

Befejezésül lesétáltunk a partizán múzeumnál lévő hadászati kiállításához. Néhányan megmászva a lépcsőket, bementünk a háborús bombázó repülőgéphez, ahol megcsodáltuk annak belsejét. Onnét a magyarok számára is közkedvelt síparadicsomon, Donovalyn át megállás nélkül érkezünk Mikszáth Kálmán Fekete város által is közkedvelté lett csodálatos középkori bányavárosba. Rövid sétával megnéztük a Szent Jakab templomot, majd megcsodáltuk magas tornyát. A legendás városháza bejáratánál jegyet váltva, bejártuk az eredeti állapotban lévő termeket. Néhányan, egy fotó erejéig, helyet foglaltunk a hajdani tanácskozó asztalnál lévő székeken. Később a jellegzetes boltívek alatt készítettem egy csoportképet. A városházát elhagyva asszonyaink a humor kedvéért vidáman, dalolva bemásztak a szégyenketrecbe, ahol sikerült őket lencsevégre kapnom. A buszunk felé sétálva gyönyörködtünk a mívés homlokzatú híres Thurzó házban.

Utunkat folytatva, alig bírtuk még feldolgozni a Lőcsén látottakat, már messziről feltűnt Késmárk ékessége, a híres, magas tornyú evangélikus vörös templom. Közvetlenül előtte sikerült parkolóhelyet találnunk. A templomot azonban zárva találtuk. Ekkor megkerestük a szomszédban lévő evangélikus líceumot, ahol megtaláltuk a templom

gondnokasszonyát aki készséggel kinyitotta a templomot, majd magyar nyelvű ismertetővel ajándékozott meg. A mauzóleum előtti padokon helyet foglalva hallgattuk útitársunk, Beácska felolvasását, majd elhelyeztük a Dombai Gáborné, Jutka által készített magyar - szlovák feliratú koszorút.

A kései ebéd után elindultunk a közvetlen Tátra alatti Barlangligeten lévő szállásunkra. A szabadidőben lehetőségünk volt a hotel melegvizű medencéjében lévő fürdőzésre, szaunázásra, beszélgetésre, pihenésre.

A bőséges, sokféle ételből készült reggelizést befejezve a gorálok lakta Zdiár településen át Jávorinánál érkezünk lengyel földre. Zakopaneban a szabad programot megelőzően közösen néztük meg a híres neobarokk stílusban épült templomot, aztán kisebb csoportokba verődve sétálgattunk és csodáltuk az egyedi, csodálatos gorál – Zakopane stílusban készült épületeket.

Visszatérőben a szállásunkra, néhány órát a már említett Zdiáron sétálgattunk.

Este, a rendelkezésünkre bocsátott teremben énekelgetve, egy harmonikával kísért szlovákiai énekkarral ismerkedtünk össze. A kötetlen beszélgetés során megtudtuk, hogy az egyik Pozsonytól nyugatra fekvő Miave folyó melletti településből valók. Az erdőikből kaptuk 1990-ben a templomtetőnk cseréjéhez szükséges fát. A régi írások szerint elődeink nagyrészt a Miave folyó mellől érkeztek a jelenlegi Pilisszentlászlóra.

Vasárnap, korán reggel indultunk a festői Csorba – tóhoz, ott rövid szünetet tartva Liptószentmiklósról haladtunk tovább. A város centrumában a Szent Miklós templom mögött szálltunk ki. A csoport többsége részt vett az éppen akkor kezdődött misén. Ezt követően egy séta a nagy, tágas főtér közepén lévő Megyeháza körül, majd a szemben lévő megyei múzeum megtekintése után, Vavrisov községnél letértünk megnézni Rákóczi szabadságharc utolsó győztes csatája emlékére emelt múzeumot. A múzeum, sajnos zárva volt, így csak kívülről tudtuk megtekinteni. Rózsahegy felé indultunk, itt egy rövid megálló a város fölötti templom téren, majd egy kis felfrissülésre betértünk a közeli Dubová Valaska (Tölgy Balta)

nevű településen található Jánosíková krmába, ahol az írások szerint elfogták a szlovák nép büszkeségét, Juraj Jánosíkot. Sörfogyasztás közben néhány fotót készítettünk, majd kései ebédre Donovalinál tértünk le az önkiszolgáló gyorsétterembe. A következő, egyben az utolsó megállónk Zólyom várának parkolójában volt. Itt

közös sétával megnéztük a várat és a vár termeiben lévő kiállítást.

Késő este, de még világosan szálltunk ki a közel ezer kilométernyi utazás után szülőfalunk főterén.

Franyó Rudolf

Egy kis ízelítő a kirándulásról

Fotó: Franyó Rudolf

Emléktábla avatás

Jozef Viktorin szlovák író, nyelveművelő, visegrádi plébános halálának 142. évfordulója alkalmából Visegrádon az Áprily Lajos Általános Iskola bejáratánál elhelyezett emléktábla avatására került sor. Az eseményről Losonci Miklós barátom az alábbiakat vetette ceruzájával vonalas füzetébe.

ORA ET LABORA

Imádkozzál és dolgozzál. Jozef (Karol) Viktorin szenvedélyes életet élt. Szívvel – lélekkel végezte minden kötelességét, amit maga választott önmagának. 1822 március 12 – én született a felvidéki Zavar községben és Budapesten halt meg 1874 július 21 – én. Halálának évfordulója alkalmából ünnepélyes főhajtásra gyűltünk össze Visegrádon az iskolaudvarban lévő márványtáblájánál, amin a következő szöveg olvasható:

Viktorin József 1822 – 1874 Visegrád plébánosa, irodalmár, kiadó, mecénás, Visegrád történeti és turisztikai értékeinek pártfogója. Józsefvárosi Szlovák Önkormányzat 2013. alatta ugyanez a szöveg szlovák nyelven is fel van írva. A szakadó eső ellenére sokan voltunk az avatáson.

A Danubia Televízió felvette a megemlékezést és természetesen fényképek is készültek.

A Pilisszentlászlói Szlovák Önkormányzat nevében Franyó Rudolf helyezte el főhajtással a koszorúját. Koszorúzott még a VIII. kerületi Szlovák Önkormányzat és még sokan mások.

A helyi polgármester tartott beszédet és a helyi művelődési ház és újság vezetője. Sok érdekes információt megtudhattunk tőlük Viktorin életművének folytatásáról. A feltárásokról is. A beszédek után a Józsefvárosi Szlovák Önkormányzat részéről is meghallgattunk egy laudációt. Ezután mikrobusszal átszállítottak mindenkit több menetben a „köfhajtásnyira” lévő Kultúrházba. Hajdani villa, szép fákkal. Az emeleti két szobában Viktorin korabeli poszter méretű fotókon nézhettük meg, hogy mi volt anno a felújított Fellegvár, Salamon – torony és királyi Palota helyén. Alig látható romok. Pedig akkor még szinte egyáltalán nem volt erdő. Mindig mondom: minden lusta ember természetvédő. Hagyja nőni az erdőt, favágás és földművelés helyett. Nos, a mai erdők helyén mindenhol szőlők és kukoricaföldek, szántók voltak. Viktorin paraszti származású volt. Szintiszta szlovák. Ennek ellenére irodalmi szinten írt magyarul és talán még németül is. A latint minden felszentelt papnak „bírnia” kellett.

Visegrádi plébánosként szónoki ékesszólással használta a magyar nyelvet is, de szlovák irodalmi munkássága is kiemelkedő a magyar mellett. Mások ilyenén tevékenységét is támogatta, mint kiadó és mecénás. 1866 – tol szolgálta a visegrádiak lelki gondozását.

(1858 – ban adta ki Concordia című szlovák almanachját.) Szlovák és magyar irodalmi tevékenysége mellett német levelezést is folytatott. Életének főműve azonban Visegrád. Két évig csak a hívekkel foglalkozott, ami kötelessége volt. Utána a romok megvédésével is tudott már foglalkozni. A szorgalmas svábok ugyanis „szorgalmasan” szaporodtak, és szorgalmasan hordták a műemléki értékű köveket, faragott kódíszeket, sőt még szobrokat is.

A Kiegyezés évében szőlőföldet vásárolt, amit a község lakóival kálváriává alakított és a „közjónak” fölajánlott. Ezen a kálvárián keresztül az akkor még faluból a Fellegvárig lehetett felkapaszkodni. EZ VOLT MAGYARORSZÁG

ELSŐ TÚRISTAÚTJA. A természetjárás Ausztriából indult, de itt a magas - tátrai mintát alkalmazta a plébános, ahol már léteztek magyar

turista egyesületek. Leéltem 61 évet úgy, hogy a várhegyen lévő vasbeton v – t a Visegrád rövidítésének hittem. Pedig a Viktorin nevének a rövidítése, aki megvette a szőlőföldet és a

helységnek adományozta kálváriára és egyben turistaút céljára. Amit Ausztria és a Magas – Tátra után ő készíttetett először hazánkban.

Viktorin rövid 52 év alatt hatalmas életművet hagyott ránk.

Losonci Miklós mérnök

Kegyhelyek, műemlékek a Pilisben

Idén júniusban az a megtiszteltetés ért, hogy a BÜTYÖK tábor intézője és egyben főszervezőjétől, Petkóné Pintér Mónikától, megbízást kaptam, hogy kísérjem el a gyerekeket néhány pilisi kegyhelyhez, műemlékhez. A megtiszteltetést megköszönve örömmel vállaltam e nemes szándékú feladatot.

Július 17 – én reggeli, órájában indult el a mikrobusz a táborozó gyerekekkel, akikre Mónika és két pedagógus felügyelt. Pilisszentkereszten, Mónika szervezése által megbeszéltek szerint Pilisszentkereszt nyugdíjas igazgatónöje, Szivek Józsefné, Kati néni fogadott. A programot a helytörténeti faluház megtekintésével kezdtük, ahol Kati néni igen kedvesen mesélt a régi korok emléktárgyaitól. Ezt követően átsétáltunk a szépen gondozott emlékparkba, majd a pilisi apátság alapítójának, III. Béla királyunk szobránál tettük tiszteletünket. Ezután buszra szálltunk és a ciszterci kolostor romjai közelében parkolt le velünk a busz.

A gyerekek reggelijüket elfogyasztani, nagy élvezettel bújtak az árnyékat adó romokat védő fatetőzet alá. Megragadván az alkalmat, meséltem nekik a kolostor alapításáról, a kolostori életéről, Gertrúdis tragédiájáról. A gyűrűjéről, ami a nyolcvanas évek végén került elő a romok alól és még sok gyerekeket érdeklő érdekességekről. Reggeli után, hogy a kolostor feletti kút megtekintéséhez több erőt nyerjenek Mónikáék csokival is megkínáltak a gyereksereget. Úgy erőre kaptak, hogy mi, a felnőttek alig győztük beérni őket.

A gyermekek érdeklődését bizonyítja az a tény is, hogy többen érdeklődtek, hogyan került le a forrás vize a kolostorban élő szerzetes bácsikhoz. Nagy csöndben hallgatták a magyarázatomat. Mindegyikünk ivott a forrásból kiömlő vízből, majd megtöltöttük üvegeinket és elindultunk a fák árnyékában parkoló buszunkhoz.

Innét kirándulásunk fő céljához, a szakrális zarándokhelyként ismert Sarlós Boldogasszonyról

Fotó: Pintér Mónika

elnevezett szentkúthoz indultunk. Az aszfaltozott út szélén szálltunk le és nekikészültünk a meredek hegyoldalnak. Mónikáék ismét kalóriapótlásnak, csokit osztogattak. A hosszú út miatt jócskán leköröztek minket a fürgé gyerekek, a Szentkútnál értük utol őket. Némi pihenés után leültek a kegyhely előtt lévő padokra. Itt felolvastam nekik a Pilisi legendák című könyvemből a Szentkút legendás történetét, amit nagy érdeklődéssel hallgattak.

A Szentkút előtti medence alján lévő keresztnél Mónika vezetésével imát mondtunk, majd mindenki elmondta magában a titkos kívánságát majd aprópénzeket dobáltunk a medencébe.

Lefelé már mi idősebbek is könnyedén lépdeltünk.

Hazafelé menet Pomázon a Szentendre felé vezető rövidített útra tértünk. A város szélén egy rövid

tiszteletadásra megálltunk a néhai Dúcz László barátom által emelt Honfoglalási Turul

Fotó: Pintér Mónika

Emlékműnél. A közelben lévő Luppa mauzóleum megtekintésére sajnos már nem jutott időnk. Utunkat az emlékmű alkotójáról elnevezett úton folytattuk.

A fárasztó, de annál tartalmasabb kirándulás után mindenkinek jól esett a vadas ebéd.

Mint azt már Mónikának és segítőinek említettem, sok ilyen kirándulásra lenne szükség. Kirándulások által tudatosítani a gyerekekkel, hogy milyen csodálatos, és történelmi múlttal gazdag helyen laknak, mint ahogy nagyon régi barátom, Gregor Papucsek, nyugalmazott ezredes, szlovák író a júniusi Kürtös keresztretjvényében feltette a kérdést: - Mi nekünk a Pilis?

- FÖLDI MENNYORSZÁG.

Franyó Rudolf

Turul

Július 2 – án avatták fel Páljános Ervín turulszobrát. Egy igazi élethű kerecsenszobrot. Ellentétben a Déli – Pályaúdvár turuljával, ami egy griffmadár méretű sas. A Föld repülő legnagyobb méretű élőlényei nem madarak voltak, hanem 65 millió évvel ezelőtt kihalt röpképes őshüllők. Öt méter fölötti szárnyfeszávolsággal. A mai legnagyobb szárnyfeszávolságú madár a kondorkeselyű, a maga kettő méter fölötti szárnyfeszávolságával..

A legnagyobb súlyú, viszont a hazánkban is élő tuzok, a húsz kilogrammot is meghaladó tömegével. Szinte minden nemzet címermadara a sas: az osztrákoké, németeké, lengyeleké, cseheké,

szerbeké, oroszoké, dalmátoké, amerikaié!.. stb. Mi a sólymunkkal világviszonylatban is kivételnek számítunk. A kerecseny a vándorsólyommal együtt

Európa és Ázsia legnagyobb sólymai. Pedző madarak. A madár fölé emelkednek, majd forma 1 – es sebességgel rázuhanak. Az utolsó pillanatban lábukkal előre lerúgják a menekülő madarakat.

A kis sólyom fecskékre, a kalasólyom énekes madárra vadászik. A vándor - és kerecseny sólyom tyúkidomúakkal (fácán) és vízimadarakkal (vadrécék) táplálkozik. A sörétes fegyverek előtt évezredekig csak sólymokkal lehetett madarakra vadászni világszerte.

Páljános szobrai élethűségükről és művészi

tökéletességükről ismertek.

Felirat nélkül is mindenki felismeri névrokonát, János Pált (magyarul Pál János) ábrázoló szobrát, a Péter – Pál templom előtt. A várdombon lévő Petőfi szobrát és a Vasvári lakótelep elején lévő Vasvári szobrát. Michelangelo (Angyal Mihály) óta tudjuk, hogy minden kőben benne van a szobor, csak a fölösleget kell lehámozni róla. A „moderneknek” ez sosem sikerül, de a művésznek mindig. Modern művészet nézetem szerint nincs.

Pont azért van a művész, hogy ne a nézőknek kelljen kitalálni, hogy mit ábrázol a mű. Páljános erre képes. A turul annyira légies, hogy majdnem elrepül. Minden egyes tollát a művész ércebe öntötte. Ő fáradt azért, hogy nekünk ne kelljen a megfejtéssel. Egyszer Lonárdónak hoztak egy repülő szerkezet tervet. Mire Leonárdó ránézett és a következőt mondta: „Nem is repülhet, mert nem szép”. Nem is repült soha. A természetben és a technikában is csak a szép formák röpképesek. A Déli Pályaudvar, fölötti tér „turulja” sosem tudott volna röpkülni, a szentendrei szinte elszáll.

Losonci Miklós

Fotó: Franyó Rudolf

Orgonaközelből (1)

„FONTOS AZ, AMIT FONTOSSÁ TESZÜNK!” Így szól a jól ismert mondás. Amikor azonban ennek a gyakorlati érvényesítését akarjuk nyomon követni, akkor már korántsem olyan nyilvánvalóak a dolgok. Így van ez a falunk templomi orgonájának felújítási kérdésében is.

Joggal vetődik fel, hogy amikor annyi egyéb gond van és tudjuk mennyire szűkek a falú, a plébánia anyagi lehetőségei, miért kell ezt most fontos, kiemelt témává tenni? Egyébként is, ez egy nagyon egyszerű és „korszerűtlen” lepusztult orgona, amelyik nem éri meg a várható ráfordítást. Ennyi pénzért már olyan modern elektronikus orgona is beszerezhető, amivel bőven kielégíthető valamennyi zenei igény. Arról nem is beszélve, hogy a templomnak már van, nem is egy, megfelelő orgonája. (Nem rég került felállításra egy Németországból érkezett WERSI gyártmányú két manuális, működőképes digitális orgona

Kosznovszki Janka ajándékaként, aki tíz évig itt élt Pilisszentlászlón és gyermekkorának szép templomi emlékeire gondolva „Amikor a szentmisén megszólal az orgona”, célratörően próbálta segíteni az „orgona ügy” megoldását). Boldogult Sándor atya, a korábbi plébánosunk, amikor felajánlottam segítségemet az orgona felújításában, még azon az állásponton volt, hogy nem az orgona rendbehozatala a gond, hanem az, hogy nincs aki játszana rajta és vállalná az ezzel járó karitatív elfoglaltságot. Ezek az érvek és okfejtések annyira logikusan hangzanak, hogy szinte magától értetődő lenne az elfogadásuk. Nézzük azonban az érem másik, kevésbé közismert, rejtőzködő oldalát.

Először is az orgona (kiváltképp egy templomi orgona) több mint egy közönséges hangszer „Az orgona a hangszerek királya/királynője”. Mesebeli - kozmikus - szakrális eszköz. „Isten dicsőségének és

kedvünk megújulásának” szolgálatára rendeltetett. Esetünkben, egy csodálatos, kitűnő akusztikájú (műemlék) templom szerves tartozéka, ékszere. Egyszerűségében, harmonikus építészeti kialakításában önmaga is egy templom. Egyedül ez az indok is elegendő arra, hogy az orgona rendbe hozatalához hozzáférjünk, felújítsuk és a mai kor színvonalának megfelelő technikai eszközökkel ellássuk. Ezzel értéket mentünk és teremtünk is. A másik indok, hogy egy klasszikus orgona más/több mint a digitális (elektronikus) orgona. Ez annyira így van, hogy az igazi organista az utóbbin nem is hajlandó játszani. Itt idézhető az Albert Schweitzernek tulajdonított mondás: „AMILYENEK AZ ORGONÁK, OLYANOK AZ ORGONISTÁK.”

Valószínűleg még sok mindent kell tennünk, hogy Pilisszentlászló templomának „igazi” organistái legyenek, de ehhez az eredeti orgona

rendbehozatala kihagyhatatlan lépés. Azt gondolom, hogy sok, a közelünkben élő fiatal is vágyakozik arra, hogy egy szép igazi orgonán játszasson, mert „ORGONÁN JÁTSZANI ANNYI MINT AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁG MEGÉRZÉSÉBŐL ÉS MEGÉRTÉSÉBŐL FAKADÓ ERŐT KINYÍLVÁNITANI”. Ez az erő szülheti meg a „kedvünk megújulását”, ami minden jószándékú falu- és honfitársunk és nem utolsósorban a Pilisszentlászló –i templomba és a sírkertbe járók/látogatók természetes igénye. Segítsük és támogassuk Pilisszentlászló templomi orgonájának rendbehozatalát!

Pilisszentlászló 2016. július 30.

Ropolyi Lajos

A kürtös huszonötödik számának alkalmából

Nem csak kenyéren él az ember (Hanem Isten igéjével is) Az étel mellett szellemi és lelki táplálékra is szükségünk van. Ezek egyik szegmense a Kürtös újság. Konc Jánosnak a 2015. májusi számában megjelent méltatását idézve „Franyó Rudolffhoz több évtizedes barátság köt”, sajnos én ezt még nem mondhatom el magamról, lévén csak „több” éves az ismeretségünk, mivel a kettő év már többnek számít. Természetesen Rudolf sem képes minden problémát megoldani, de irigységet vagy rosszindulatot kettő év alatt még a gondolataiban sem tudtam felfedezni, nemhogy a beszédeiben, írásaiban, tetteiben. Jóka szavaival: Az ilyen ember – „aranyember” „Jót, s jól, ebben áll a nagy titok! Folytatva a 2015 –ös (II. évfolyam 5 számú cikket,, Él itt közöttünk egy olyan ember, aki felvállalta, hogy Önkormányzati támogatás nélkül is újságot alapítson, amely tájékoztatja településünk lakóit a falu közéletének fontosabb eseményeiről, az Önkormányzat és a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat munkájáról. A lap nemcsak tartalmában de külső megjelenésében is igényes.

Kevés embert ismerek, aki a saját költségén is

képes a köz érdekét szolgálni. Ez igen értékes emberi tulajdonság, amelyért helye van a köszönetnek a nyilvánosság előtt is.

Kedves Rudolf! Köszönet a munkáért, megérdemled az elismerést, a dicsérő szavakat! Folytasd tovább a lap szerkesztését. Munkádhoz erőt, egészséget kívánok! Koncz János ny. ezredes, pilisszentlászlói

Polgár.” Eddig az idézet. A magam részéről a cenzúramentességet is ki kell emeljem, mert a jelenkor brutális negatív jelenségei ellen csak erőteljes ellenreakciókkal védhetjük meg szeretett Közép-Európánkat, ami felülírja az illedelmességet, udvariasságot, jó modort. A havilap borítóján nemzetiségi, egyházi és nemzeti ünnepeink találhatók. A lap elején a „Hírek a községházáról és a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat hírei” kapnak helyet. Utána néha szlovák és magyar nyelvű történelmi földrajzi, néprajzi, hagyományörző, vallási, sport stb. témájú írások következnek.

Végül a helyi közelmúlt és régmúlt történéseit leíró elbeszélések találhatók folytatásos formában, amikből megismerhetjük elődeink szokásait,

küzdelmeit, hitvilágukat és gondolkodását. A régi viszonyokat. Az újságból megtudhatjuk a szlovák asszonykórus, a haluskafőzés, a testvértelepülések, a pálosok, az egyházi élet, a kirándulások, a társadalmi munkák, a családi ünnepek és halálesetek, a népi humor, a nekrológok és tájékoztatók, a megemlékezések, névnapok, történelmi évfordulók, mulatságok, pályázatok a politika és gazdálkodás és a polgárőrség aktualitásait.

Végezetül a szerzők névsora:

1 évf. 1. szám: dr Túri Kovács Béla, Dombai József, Kuczmog József, Franyó Rudolf.

1 évf. 2. szám: Solláry Józsefné, Tusák József, Fuhl Imre, Franyó Rudolf.

1 évf. 3. szám: Mária Vavreczka, Tusák József, dr. Bak Imre, Franyó Rudolf.

1 évf. 4. szám: Mária Vavreczka, Genszki István, Imrich Fuhl, Franyó Rudolf.

1 évf. 5. szám: Genszki István, Mária Vavreczka, Szűcs Lajosné, dr. Illés György, Franyó Rudolf

2 évf. 1. szám: Kocskovszki Zoltán, Balog Margit, Franyó Rudolf.

2 évf. 2. szám: Mária Vavreczka, dr. Bak Imre, Franyó Rudolf.

2 évf. 3. szám: Imrich Fuhl, Tusák József, Franyó Rudolf

2 évf. 4. szám: Elsík Vilmosné, Dombai József, K.Sz. Ö. Vezetősége Solláry Józsefné, Kuczmog József, Franyó Rudolf.

2 évf. 5. szám: Maros Madacs, Dombai József, Sollári Józsefné, Franyó Rudolf.

2 évf. 6. szám: Dombai József Dombai Gáborné, Sollári Józsefné, franyó Rudolf.

2 évf. 7. szám: Kovács Sándor, Ugray Livia, Solláry Józsefné, Maros Madacs, Híves Éva, Dombai József, Rayman Tamás, Franyó Rudolf.

2 évf. 8. szám: Jozef Schwarz, Dombai József, Fuhl Imre, Franyó Rudolf.

2 évf. 9. szám: Losonci Miklós, Jozef Scwarcz, Dombai József, Ruzsenka Egyedová, Franyó Rudolf.

2. évf. 10. szám: Kabar Sándor atya, Dombai József, (Csigabiga), Jozef Schwarz, Franyó Rudolf.

2. évf. 11. szám: Koncz János, Losonci Miklós, Dombai József, Marika Vavreczká, Jozef Schwarz, Franyó Rudolf.

2. évf. 12. szám: Losonci Miklós, Jozef Schwarz, Koncz János, Mária Vavrecká

3. évf. 1. szám: Rudolf János, Jozef Schwarz, Imrich Fuhl, Marika Vavreczká, Ziegner Antal, Koncz János, Franyó Rudolf.

3 évf. 2. szám: Marika Vavreczká, Losonci Miklós, Jozef Schwarz, dr. Bak Imre, Mihics József, Franyó Rudolf.

3. évf. 3. szám: dr. bak Imre, Marika Vavreczká, Jozef Schwarz, Petter Andrásné, Losonci Miklós, dr. Illés György, Franyó Rudolf.

3. évf. 4. szám: dr. Illés György, Losonci Miklós, Vanyál Gáborné, Jozef Schwarz, Mihics József, Fuhl Imre, Franyó Rudolf.

4. évf. 5. szám: Jozef Schwarz, Rapolyi Lajos, Mihics József, Losonci Miklós, Rudolf János, Fuhl Imre, Franyó Rudolf.

4. évf. 6. szám: Deák Ferenc, Gregor Papucsek, Mihics József, Losonci Miklós, Rudolf János, Fuhl Imre, Jozef Schwarz, Franyó Rudolf.

4. évf. 7. szám: Jozef Schwarz, Mihics József, Mária Vavreczká, Losonci Miklós, Gregor Papucsek, Imrich Fuhl, Franyó Rudolf.

4. évf. 8. szám: Mihics József, Losonci Miklós, Tusák József, Solláry Józsefné, Gregor Papucsek, Vanyák Gáborné-Erzsike, Ropolyi Lajos, Franyó Rudolf.

*Tisztelettel:
Losonci Miklós*

HUMOR

Részletek Franyó Rudolf Elődeink humora IV. című könyvéből

ALBERT AJÁNLATA

Szentendrén a főtéren lévő Béke étteremnek meghatározó egyénisége volt Albert a főpincér, aki tanulóidejétől kezdve nyugdíjazásán túl is megszokás nélkül ott dolgozott. Az egyik szombati nap délutánján, Lackóval és még két barátunkkal beültünk az asztalhoz.

- Mit parancsoltok legények? - igyekezett hozzánk borralót sejtve Albert.
- Jaj Albikám csak egy százasunk van, mit tudnál ajánlani.
- A Tüzép - telep melletti füstös kocsmát! – mondta emelt hangon, de mosolyogva Albert.

KOCSMÁBAN

Lackó izgatottan keresgélt a zsebében.

- Mi a baj, miért vagy olyan izgatott - kérdeztem tőle.
- Nem vagyok ideges, csak azt szeretném tudni, szomjas vagyok e még. – felelte mosolyogva.

NŐTLEN VAGYOK

Vidéki munkánál, egyik este egy helybeli kőművessel iddoggáltunk.

A sokadik sör után, Lackó már nem bírt többet inni, meg akarván szabadulni barátunktól megkérdezte:

- Mond, komám, ha végigpiálod az egész éjszakát, akkor összetörve ébredsz?
- Nem komám, én még nőtlen vagyok.

AKKOR NE IGYON TÖBBET

Még aznap történt, miután a rendőrök büntetés után elengedtek, János még ivott néhány alkoholos nedűt. Aztán rábeszélte, hogy menjünk Dobogókőre. Ott betértünk a Turistaház presszójába.

- Kérek egy fél rumot! – szólt határozottan a felszolgálónőhöz.
- Nézze, uram, én ittasan önt nem szolgálom ki! – válaszolta határozottan a felszolgálónő.
- Akkor ne igyon többet, kezicsókolom

TANÁCSÜLÉS

Az 1950-es évek elején történt. János, mint újdonsült tanácstag, a gyűlést követő borozgatás után fáradtan tért haza.

- Hol voltál ilyen sokáig, már a vacsora is kihűlt – pöröl vele az asszony.
- Jaj, kedves Ilonka, a mai ülés nagyon hosszú volt
- mondja mentegetőzve feleségének.
- És miről beszélt a tanácselnök elvtárs úr? – kezd megenyhülni az asszony. – Azt bizony nem mondta meg

NÖVÉNY ÉS ÁLATTAN ÓRÁN

Tanító néni a madarokról beszél. Jankó közbevágva kérdez:

- Tessék mondani, miért hívják a sárgarigót sárgarigónak?
- De buta kérdésed van! Azért hívják sárgarigónak, mert sárga.
- No, azt én is tudom, de miért rigó?

Részlet Franyó Rudolf **VAJZLIK, A REJTÉLYES PILISI BETYÁR** c. könyvéből

ELKAPNI OCSKAYT!

Vajzlik és hűséges barátai a Garam folyó felé vették útjukat. Mire leértek a folyóparthoz, már rájuk esteledett.

- Keressünk egy vízparti védett helyet, és töltsük itt az éjszakát! – javasolta Vajzlik.

- Az jó lesz, mert hosszú és fáradtságos volt a mai napunk – helyeselt leghűségesebb barátja és földije Martin Hornyák.

Mindegyikük meg volt elégedve a döntéssel. A part menti sűrű bokrosban, egy mélyedésben lévő tisztást találtak. Vajzlik előszedte széles övéből a tűzcsiholó szerszámaikat, majd Krkos segítségével tüzet csiholtak.

- Ha már van tüzünk, akkor szedjük elő a magunkkal hozott bárányhús darabokat és folytassuk a sütögetést! – szólt mosolyogva a különben hallgatag Krkos.

- Okos gondolat, messze van még a reggel, addig alhatunk még eleget, és jó lakottan jobban esik az alvás – helyeselték társai.

Kunyk előszedte pálinkával teli csutoráját és odanyújtotta Vajzliknak, aki nagyot húzott belőle, majd levegő után kapkodva megjegyezte: - Vág, akár a borotva. A csutora körbejárt, a hangulat emelkedett.

Miután lecsendesedett a tábor és mindenki elterült a harasztból készített fekhelyen, a Vajzlik mellett fekvő Hornyák halkán megkérdezte barátjától:

- Holnap hová, merre megyünk?

- Reggel gázlót keresünk, és egy-kétórányi távolságra van Saskőváralja, néhai nevelőapám birtoka. A településhez közel elrejtőzünk, majd én előre megyek megtudakolni, ki uralja most.

- Zólyom és Besztercebánya környéke még kuruc kézen van, akkor a Zólyomhoz közeli Saskőváraljára nem merészkednek be a fehér ruhások – jegyezte meg bizakodva Hornyák.

- Isten adja, hogy úgy legyen! – sóhajtott Milkára gondolván Andris.

- De most már mi is próbáljunk elaludni – vetett véget a beszélgetésnek.

Az előző napok fáradalmi miatt, na meg az elfogyasztott pálinkától olyan mélyen aludtak, hogy csak a reggeli nap sugarai ébresztették fel őket.

Nagyot nyújtózva igyekeztek a folyóhoz, ahol a hideg víztől felfrissültek.

- Úticélunk a víz folyásával azonos irányban van a túloldalon, tehát induljunk lefelé és a legközelebbi gázlónál keljünk át a folyón! – jelentette ki Vajzlik. Jó félórányi gyaloglás után, az Ókörmöcke templomával szemben sikerült átkelniük.

A biztonság kedvéért az út melletti folyóparton bandukoltak. Nemsokára megláttak egy gabonát szállító ökrös szekeret.

Hornyák kimászott a fedezéket nyújtó bokrok között az útra, majd adjon Istent köszönve érdeklődött az ökreit vezető idősebb bajszos embertől, akitől megtudta, hogy a faluban a vasárnapi misét követően néhány kuruc ruhás huszár gyújtogatott.

- Azóta idegent nem láttunk a faluban – fejezte be mondókáját a saskővárváraljai férfi. Hornyák, megköszönvén az eligazítást, nagyot füttyentve jelzett társainak.

Ezután már bátran haladtak céljuk felé a folyóparti úton.

Nemsokára meglátták Saskőváralja templomtornyát. Vajzlik hosszú, fürgé léptekkel haladt elől. A kistermetű Hicsák alig győzte követni, de Hornyákot is megelőzve igyekezett vezére nyomában maradni. Mikor a falu széléhez értek, meglátták a nagy sürgés-forgást. Minden épkézláb férfi és nő javította a felgyújtott szalma- és zsindelytetőket. A nagy felfordulásban Vajzlik hamar ráakadt az öreg Bartonra, aki rögtön felismerte és üdvözölni őt elébe sietett. Könnybe lábadt szemekkel igyekezett röviden elmesélni a történeteket:

- Alig lett vége a vasárnapi szentmisének, mikor kuruc ruhában megjelent néhány lovas és gyújtogatni kezdett. A férfiak, de az asszonyaik és a nagyobb legények is a legkülönbözőbb fegyverekkel védték otthonaikat. Sokáig nem tartott az egész csetepaté, de így is sikerült jó néhány háznak a tetőzetét felgyújtaniuk.

Ekkor érkezett hozzájuk Barton nagyobbik fia, akinek fején vászonkötés volt látható és vette át a beszéd fonalát:

- Szerencsénkre néhány sebesülésen kívül, emberéletben nem esett kár. Nem raboltak, lovaikról le sem szálltak, csak gyújtogattak, tehát

valami bosszúállás lehetett a céljuk – hadarta szinte lélegzetvétel nélkül.

- Vezérükben néhányan a védekezők közül Ocskay Lászlót vélték felfedezni- vette át a szót ismét az öreg.

- Bizony, az áruló Ocskay lehetett, aki így akarja a kurucok ellen uszítani a népet – helyeselt Vajzlik.

- A kastélyt nem támadták meg? – kérdezte.

- Odáig nem sikerült eljutniuk – felelte egyszerre az apa és a fia.

Vajzlik nem kérdezősködött tovább a két Barton oldalán elindult a kastély felé. Társai követték.

A kastélyban nagyon megörültek a már elveszettnek hitt Vajzliknak. Mindenki körülötte és társai körül sürgött-forgott. Leültették őket és hordták az ételeket, italokat. Vajzlik felállt és tekintetével végigpásztázta a nagy terem ajtóit, ekkor kinyílt az egyik oldalajtó és Milka röpült be rajta és egyenest Vajzlik nyakába ugrott. Miután befejezte az ölelést, könnyes szemekkel, finom kezecskéivel öklözni kezdte szerelme mellét.

- Semmi hírt nem adtál magadról, már azt hittem, elvesztél valahol az ismeretlenben.

- Akkor most már megnyugodhatsz kedvesem, hiszen látod, hogy itt vagyok épen és egészségben – nyugtatta őt Andris. Miután észrevette, hogy a nagy ebédülő asztal körül ülő férfiak komoly dologról kezdenek tárgyalni, arcon csókolta Andrist és visszavonult a női szalonba.

Az asztalnál ülő Barton és annak három fia hamar kitárgyalta, hogy a gyűjtogatókat bizony Rákóczi hajdani kedvence, akit „Rákóczi villámának” is neveztek, Ocskay László vezette.

- Több helyen is gyűjtogat és pusztít volt kurucaival, akik vele együtt átálltak a császáriakhoz – jegyezte meg Vajzlik.

- Így akar kedveskedni új urainak – tette hozzá, fején lévő kötését igazítva az idősebb Barton fiú.

Közben megérkezett a falu plébánosa, Vrhovina és Mrázik, a kántortanító. Őket is az asztalhoz ültette a már hatvanötödik évét taposó öreg Barton.

- Jó lenne tudni, hol tartózkodik, hol van a szálláshelye? – folytatta a beszélgetést Hornyák.

- Az áruló Ocskayról folyik a beszélgetés, kedves testvéreim? – tette fel kérdését a frissen érkezett Vrhovina plébános.

- Igen kedves atyám, eltalálta – helyeselt fejével bólintva Andris.

- Egy napi járáson belül kell annak lennie, a labancok irányában. A még kurucok által uralt területeken hosszabb ideig nem mer tartózkodni – állapította meg a plébános.

- Igaza van a plébános úrnak! – mondták egyszerre többen is.

- Egy napi járás, főleg lóháton, nehéz eset, akár a tút a szénakazalban...- mondta fejét vakargatva a kántortanító.

Egy darabig csend honolt a nagy tölgyfaasztal körül. Majd tudományos módszerrel állát vakargatva megszólalt Buzák, a természetes falubíró:

- A falunk köztudottan kurucérmű, szétküldhetnénk kémlelni minden irányba néhány ügyesebb emberünket.

- Ez bizony okos beszéd – helyeselt tajtékipipáját piszkálgatva a kántortanító.

Vajzliknak is tetszett az ötlet, ezért kiegészítette azt:

- Lecserélvén kuruc öltözetünket, mi is útra kelünk előkeríteni azt a bitangot.

- Álrúhátkról rögtön gondoskodom – jelentette ki az öreg Barton.

- Hát akkor ezt jól megtárgyaltuk. Atyám, kérlek, áldd meg asztalunkat és lássunk neki az ételnek-italnak.

Evés-ivás közben még sok apróbb dolgot megtárgyaltak, mérlegeltek, majd nyugovóra tértek. Milka alig bírta kivárni, amíg szétszéled a társaság, rohant be Andrishoz, nyakába kapaszkodva kérdezte:

- Mesélj kedvesem, merre jártál, mit csináltál oly hosszú ideig? És Vajzlik mesélt, mesélt, és igyekezett minden kérdésére válaszolni.

Azzal búcsúztak el, hogy miután bakó kézre juttatja az áruló Ocskay Lászlót, ismét viszontlátják egymást.

Mivel Vajzlik és csapata korán tért nyugovóra, a reggeli napsütésre már át voltak öltözve különböző álrúházatba.

Megreggeliztek, majd mindenki fogta az élelemmel megrakott tarisznyát és a falut közösen hagyták el. Menetközben megbeszélték, hogy kettesével igyekeznek kideríteni, vagy minél többet megtudni, majd három nap múlva a garamszentkereszti útelágazásnál lévő fuvaros-kocsmánál várják be egymást.

Ökörmöcke előtt átkeltek a Garamon, megálltak és

a megbeszélés szerint szétszéledtek három irányba. Vajzlik a lipthói Kohútot vitte magával és átkelve a Garam mellékfolyóján, a Turiecen, majd jobb oldalán, a körmöci országúton felfelé indult. Hornyák Kohút földijével, Kunyikkal a Turiec folyó bal oldalán maradvá szintén felfelé indult. Krkos, Hicsákkal, a Turiec és Garam folyók között lévő falvak bejárását vállalta. A falubeliek az ismerőseiket, rokonaikat keresték fel. Még a plébános is elküldte harangozóját a szomszédos plébániákra.

Vajzlikék még aznap eljutottak Körmöcbányáig, ott megéjszakáztak, majd másnap reggel Nyitrabánya felé indultak. Útközben megálltak az első útszéli fuvaros- kocsmánál. Körülnézni, na meg inni és enni valamit. Köszöntek a kocsmárosnak, majd leültek. Mit ad Isten, a félhomályban felismerték a sarokban pipázó Vostyinárt. Álrüházatuk ellenére ő is felismerte őket. Köszöntötte őket, majd átült hozzájuk.

- Mi járatban vagytok errefelé testvérek, és mi ez a parasztgúnya rajtatok?

- Hát csak azért, hogy ne ismerjenek fel, meg aztán meguntuk a bujdosást, beállnánk valami juhászgazdához segédnek – válaszolt mosolyogva Kohút.

- Én is azon vagyok, testvérekéim. Én is meguntam már ezt a zsvány életet.

- Aztán merre vannak a társaid?

- Jaj, az hosszú történet!

- Mondjad nyugodtan, csak szépen sorjában, nem hajt a török, ráérünk - biztatta őt Vajzlik.

- Hát az úgy volt, hogy Gasparek találkozott régi ismerőseivel, aki annyira hasonlít Bercsényire, mintha hasonmása lenne. Nos, kitervelték, hogy beöltözik Bercsényi grófnak és elviszik őt Ocskaynak, akitől megkapják majd a kihirdetett kétezer aranyat.

- Hiába a nagy terv, Ocskayt nehezebb megtalálni, mint az igazi Bercsényi hadvezérünket – jegyezte meg rafináltan jobb kezével legyintve Vajzlik.

- Dehogynem, már azt is tudják, hogy valami lengyel grófnőnek teszi a szépet, aki Pöstyén fürdön pihen – mondta dicsekedve, büszkén eregetve a pipafüstöt Vostyinár.

- Na, és lóháton mentek?

- Nem, mert van idejük, hiszen előbb levelet írnak neki egy találkozárról, ahol az ál - Bercsényi

átadását tervezik. Különben az erdei ösvényeken talán még hamarabb és biztonságosabb nekik.

Ennyi információ elég is volt Vajzliknak, és azért, hogy nehogy gyanút keltsen, tovább nem is érdeklődött. Témát váltott.

- Aztán találtál-e már helyet magadnak, ahol áttelelsz?

- Még nem, de valami erdei juhásztanyára akarok szegődni tavaszig.

- Hát akkor sok szerencsét neked, testvér! – fejezte be a beszélgetést Vajzlik és elbúcsúztak a zsványfokost szegre akasztó Vostyinártól.

Kilépven a kocsmából, rögtön visszafelé indultak a Turiec folyó partján Ókörmöckére, ahová még naplemente előtt érkeztek. Ott Vajzlik elrendezte a helyi plébánosnál, hogy a többiek érkezéséig Kohút ott maradhasson.

Kohútnak meghagyta, hogy várja be a társaikat, majd minél előbb térjenek vissza Sasváraljára. Ő még sötétedésig megtette a kétmérföldnyi távolságot.

Az öreg Barton meglepetéssel fogadta:

- Mi történt veletek, hogy ilyen hamar és csak egyedül jöttél vissza?

Röviden elmesélte a történeteket. Barton gyorsan hívatta fiait és a bíróért, plébánosért, valamint a kántortanítóért menesztett.

Nemsokára ismét együtt voltak a kastély ebédlőjének tölgyfa asztalánál.

Vajzlik a többieknek is elmesélte Vostyinárral történt beszélgetését. A termes falubíró elégedetten dörzsölgette állát.

(Folytatjuk)

Boldog születésnapot, Forint!

Hogy lett nekünk forintunk?

Hetven éve, 1946. augusztus 1 - én vezették be Magyarországon a hiperinfláció felszámolása érdekében az új fizetőeszközt, a forintot. Miért volt rá szükség? Mi volt a baj a pengővel? Milyen történelmi események hatására vezették be? Kis forint történelem.

A forint szó olasz eredetű, a Firenzében vert aranypénz, a fiorino nevéből ered. Az idők folyamán több fizetőeszközt is neveztek forintnak, ilyen volt a rajnai vagy rénes forint és a 2002-ig használatos holland gulden. Aranyforintot először a 14. században Károly Róbert veretett, s a magyar pénztörténet során gyakran tértek vissza hozzá. Legutóbb 1946-ban vált szükségessé új nemzeti valuta megteremtése, mert a pengő a második világháborút követő hiperinfláció áldozatává vált, az akkori pénzromlás még ma is világrekordnak számít.

Hiperinfláció

1945 tavaszán még csak az ezer, őszre már a százezer pengős bankó volt a legnagyobb forgalomba lévő címlet. Hamarosan következett a millpengő, majd a billpengő, végül az adópengő, amely eleinte csak adófizetésre szolgált. Később fizetési eszközzé vált, s kétezer trillió pengőt ért (ez esetben tizenhatalom nullát kell az egyes után írni). Az árak már naponta 1500 százalékkal nőttek, azaz 24 óra alatt drágultak. tizenötösörösükre, s elkészült (bár soha nem került forgalomba) a világ legnagyobb értékű papírpénze, az egymilliárd billpengős is. Az új pénznemet 1946. augusztus 1-én vezették be, 1 forint 200 millió adópengőnek, illetve 400 ezer kvadrillió papírpengőnek felelt meg. Az egyes mögött álló nullák száma ekkorra már 24-re nőtt. Végül a fentieket alátámasztandó idősebb

helybeliektől hallott történet.

Józsi bácsi a fiával két lovas kocsijával rőzsét vitt eladásra, Szentendrére, ott nem tudták eladni, ezért Budakalászsra mentek ahol az egész rakományt egy helyen sikerült értékesíteniük. Józsi bácsi nagy boldogan a lovak közé csapott ostorával és szokása szerint megabakoltatni a lovakat, megállt az Izbégi kocsmánál. Amíg ettek a lovak, egy, két fröccsöt meginni betért a fiával Krahler úr kocsmájába. Nagy meglepetésben volt része mikor az egész rakomány fáért csak néhány fröccsöt kapott.

Az új, értékét megőrizni képes pénz fedezetét a Magyar Nemzeti Bank hazakerült aranykészlete adta: az amerikai hadsereg 1946. augusztus 6-án szolgáltatva vissza a nyilasok által 1945 elején Nyugatra hurcolt, mintegy 30 tonnányi magyar aranyat. A forint kibocsátás mértékét egymilliárd forintban határozták meg, 1 forint 0, 0757575 gramm aranyat ért. A régi pénzt nem cserélték vissza, a sok kidobott pengőt az utcán separték össze.

A forint bevezetéséhez az államháztartást is stabilizálni kellett. Sokan külföldi segélyt tartottak szükségesnek, de a kommunista Vas Zoltán vezette Gazdasági Főtanács javaslatára ettől végül eltekintettek. Ugyanakkor jelentősen csökkentették a bérszintet, s mivel a Belügyminisztérium ekkor már a kommunista párt kezében volt, ezt politikai szempontok alapján vitték végbe. A fizetések átlagosan 50 százalékkal csökkentek az 1930-as bérszinthez képest, de a korábban jól kereső rétegek bérét 60-70 a munkásokét „csak” 30-40 százalékkal fogták vissza.

Franyó Rudolf

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Nyomda, nyomdai előkészítés: Technova 2004 Kft.

technovaszentendre@gmail.com • 06 30 280 5189

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015